

Ogólnopolskie Porozumienie Organizacji Samorządowych

Stanowisko

Ogólnopolskiego Porozumienia Organizacji Samorządowych¹

z dnia 18 października 2021 r.

w sprawie: **zmian w systemie rozliczeń prosumentów wytwarzających energię z instalacji fotowoltaicznych w kontekście realizacji przez samorządy projektów współfinansowanych ze źródeł UE**

W związku z uchwaloną w dn. 17 września 2021 r. ustawą *o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz niektórych innych ustaw*, Sygnatariusze Ogólnopolskiego Porozumienia Organizacji Samorządowych apelują o pilną nowelizację uchwalonych przepisów w celu wprowadzenia okresu przejściowego dla projektowanych zmian w systemie rozliczeń prosumentów wytwarzających energię z instalacji fotowoltaicznych.

Obecnie w Polsce funkcjonuje około pół miliona prosumenckich instalacji fotowoltaicznych, które generują oszczędności finansowe dla ich właścicieli, ale także przyczyniają się do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych poprzez produkcję energii z odnawialnych źródeł. Zgodnie z zaproponowanymi przez Ministerstwo Klimatu i Środowiska i uchwalonymi w dn. 17 września 2021 r. zmianami w ustawie *o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz niektórych innych ustaw*, została wprowadzona nowa formuła funkcjonowania modelu prosumenckiego, która rodzi pewne wątpliwości. Wprowadzane zmiany generują bowiem potencjalne problemy w przypadku samorządów, które obecnie znajdują się w fazie realizacji projektów prosumenckich współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej.

¹ Stanowisko OPOS zostało przyjęte przez następujące organizacje-sygnatariuszy Porozumienia: Podkarpackie Stowarzyszenie Samorządów Terytorialnych, Stowarzyszenie Gmin Regionu Południowo-Zachodniego Mazowsza, Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Wielkopolski, Śląski Związek Gmin i Powiatów, Zrzeszenie Gmin Województwa Lubuskiego, Związek Gmin Lubelszczyzny, Związek Gmin Pomorskich, Związek Gmin Warmińsko-Mazurskich.

Obecnie prosumenci zużywają energię wyprodukowaną w instalacjach fotowoltaicznych na własne potrzeby, a jej nadmiar oddają do sieci, przy czym każdą oddaną kWh energii mogą w ciągu roku nieodpłatnie odebrać (w następujących proporcjach: 70% jeśli instalacja ma moc od 10 kWp do 50 kWp oraz 80% jeśli instalacja ma moc mniejszą niż 10 kWp).

Przyjmujący energię elektryczną do sieci elektroenergetycznej Operator Systemu Dystrybucyjnego (OSD) staje się swego rodzaju magazynem energii, który można „naładować” w okresie dużego nasłonecznienia, a wykorzystać w czasie jesienno-zimowym. Najnowsza nowelizacja ustawy *o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz niektórych innych ustaw* zakłada zastąpienie dotychczasowego modelu nowym, w którym produkowana energia będzie sprzedawana, tj. od 1 stycznia 2022 r. prosumenci będą mogli oddawać energię do sieci, ale będzie ona sprzedawana po średniej cenie hurtowej z poprzedniego kwartału, natomiast za energię pobieraną np. nocą lub w pochmurne dni, będzie należało zapłacić cenę detaliczną z doliczonymi opłatami dystrybucyjnymi operatora. Samorządy i mieszkańcy (prosumenci), którzy zdecydują się na instalacje fotowoltaiczne w 2022 r. będą już rozliczani w nowym systemie, co spowoduje wyższe koszty energii elektrycznej niż w przypadku korzystania z wcześniejszego systemu opustów.

Wprowadzona zmiana wpływa na realizowane obecnie przez samorządy lokalne projekty z zakresu poprawy efektywności energetycznej i odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej i mieszkaniowej, dofinansowane ze źródeł unijnych. Wiele samorządów nie ze swojej winy nie rozpoczęło jak dotąd samego procesu realizacji tych projektów w związku z licznymi problemami, wywołanymi przez czynniki zewnętrzne, m.in. pandemię COVID-19 (która wpłynęła na wydłużony czas oczekiwania na wyniki ogłaszanych przez instytucje zarządzające konkursów). Potencjalni wykonawcy instalacji fotowoltaicznych działający na rynku niejednokrotnie zaskarżają także wyniki przetargów do Krajowej Izby Odwoławczej, co dodatkowo wydłuża termin rozpoczęcia realizacji w/w instalacji. Mieszkańcy, którzy w niektórych przypadkach złożyli akces do projektów ponad 4 lata temu, decydowali się na ich realizację w ówczesnie obowiązującym systemie rozliczeń energii elektrycznej. Część jednostek samorządu terytorialnego realizujących obecnie projekty inwestycyjne w zakresie instalacji fotowoltaicznych, do końca roku 2021 z dużym prawdopodobieństwem nie zdoła ukończyć instalacji na wszystkich uwzględnionych w projektach budynkach. W związku z wspomnianą wyżej nowelizacją przepisów, pojawia się zatem problem natury prawnej, tj. w jaki sposób zapewnić wszystkim mieszkańcom, którzy są beneficjentami takich projektów, równość w dostępie do korzystania z energii? W 2022 r. może dojść do sytuacji, w której na dwóch sąsiadujących ze sobą nieruchomościach będą zastosowane dwa odmienne sposoby rozliczenia energii, tj. dotychczasowy i nowy. Zmiana przepisów może więc spowodować lokalne konflikty społeczne, podejrzenia o stronniczość i inne nieuczciwe praktyki.

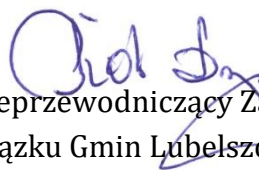
Kolejną wątpliwość budzą umowy kompleksowe, do zawierania których są zobowiązani klienci planujący podłączyć instalację fotowoltaiczną do sieci OSD. W przypadku samorządów, które organizują przetargi na dostawę energii elektrycznej i mają rozdzielone umowy sprzedażowe i dystrybucyjne, powrót do umów kompleksowych nie

znajduje uzasadnienia. Dlatego również należy rozważyć możliwość wprowadzenia rozdzielonych umów przy instalacjach fotowoltaicznych.

Ponadto ważną potencjalną kwestią problemową będzie pojawienie się dochodu od sprzedaży energii elektrycznej w przypadku nowego systemu rozliczeń. Pojawia się zatem pytanie, czy mieszkańcy będą zobowiązani do wykazywania tych dochodów w rozliczeniu rocznym i na jakich zasadach?

W związku z wyżej wskazanymi potencjalnymi problemami Ogólnopolskie Porozumienie Organizacji Samorządowych apeluje o wprowadzenie następującego rozwiązania: kolejnej nowelizacji uchwalonej ustawy w celu wprowadzenia co najmniej dwuletniego *vacatio legis* dla projektów z zakresu infrastruktury fotowoltaicznej, które uzyskały dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej i w chwili obecnej są realizowane lub będą realizowane w ciągu najbliższych dwóch/trzech lat przez samorządy. Do rozważenia jest także propozycja, zgodnie z którą mieszkańcy, którzy otrzymają w ramach projektu dotację, mieliby wybór czy podpisują umowę na dotychczas obowiązujących zasadach, czy na nowych, obowiązujących od 1 stycznia 2022 r.

Piotr Dragan

Wiceprzewodniczący Zarządu
Związku Gmin Lubelszczyzny
Prezydencja Ogólnopolskiego Porozumienia
Organizacji Samorządowych